

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

№ 16 (1009) | Аўторак, 23 кастрычніка 2001 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць два разы ў месяц | Цана дагаворная

ПРЭТЭНДЭНТЫ НА ПРЭЗІДЭНЦКІ ГРАНТ

На мінулым тыдні наш універсітэт наведаў намеснік Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, старшыня прэзідэнцкага Фонду падтрымкі адоранай моладзі прафесар М.А.Аўласевіч. Мэтай яго прыезду было азнаямленне з дзейнасцю прэзідэнта на прэзідэнцкі грант студэнцкай лабараторыі "Вандроўнік" філалагічнага факультэта, якой высокім госцем была дадзена станоўчая адзнака. Кіраўнік Фонду стаў глядачом сцэнічнага свята "Вяселле" ў выкананні студэнтаў-філолагаў.

АЦЭНКА ПЕДАГАГІЧНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

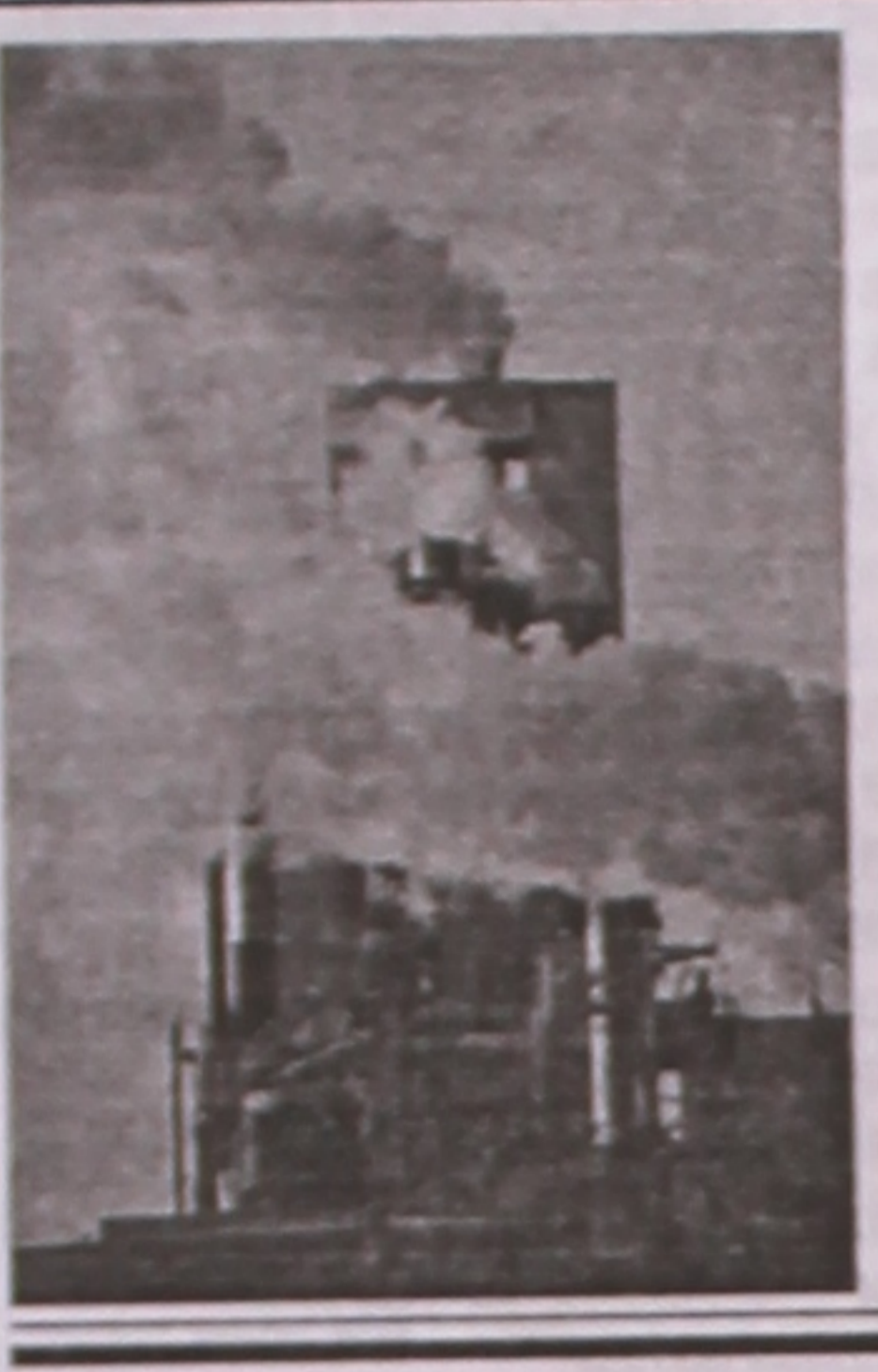
У Акадэміі паслядыпломнай адукацыі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь прайшло ўрачыстае пасяджэнне работнікаў сярэдняй і вышэйшай школы, прысвечанае Дню настаўніка. Гонар прадстаўляць ВНУ Гомельшчыны разам з іншымі ўдзельнікамі абласной дэлегацыі — кіруючымі работнікамі адукацыі, лепшымі настаўнікамі школ выпаў загадчыку кафедры давузаўскай падрыхтоўкі і прафарыентацыі нашага ўніверсітэта доктару тэхнічных навук, дацэнтку І.М.Елісеевай.

Удзельнікам урачыстага пасяджэння было зачытана віншаванне віцэ-прэм'ера рэспублікі з прафесійным святкам, в.а. міністра адукацыі В.І.Стражаў выступіў з дакладам і ўручыў ім Ганаровыя граматы. І.М.Елісеева ўзнагароджана за шматгадовую плённую і творчую працу, актыўную работу па станаўленні і развіцці нацыянальнай сістэмы адукацыі.

ПАЖЫЛЫМ ЛЮДЗЯМ — УДЗЯЧНАСЦЬ І МАТЭРЫ- ЯЛЬНАЯ ПАДТРЫМКА

У першы дзень кастрычніка па традыцыі ў нашай краіне адзначаюць Дзень пажылых людзей. Шмат давялося ім зведзець цяжкасцей у сваім жыцці: нястачы і голад, ваеннае ліхалецце... Ададзены энергія, веды, вопыт стваральнай працы на карысць сваёй Радзімы. Таму цяпер са старым, стан здароўя якіх жадае лепшым, асабліва патрэбны наша пастаянная ўвага і клопат.

Ушанавалі вэтэранаў працы і ў нашым універсітэце. Па рашэнню адміністрацыі і прафсаюзага камітэта 22 былыя супрацоўнікі ГДУ, цяпер пенсіянеры, якія адпрацавалі ў нашым калектыве звыш 25 гадоў, заахвачаны матэрыяльна. Іх запрасілі на пасяджэнне прафсама, каб выказаць цёплыя словы ўдзячнасці за іх добрасумленную, шматгадовую працу і ўручыць грашовую дапамогу. Гэту місію выканаў першы прарэктар ГДУ А.П.Кармазін.

ДЛЯ ПЕРААДОЛЕННЯ НЕСПРЫЯЛЬНЫХ УМОЎ

Самай прадстаўнічай стала IV Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя "Праблемы фізічнай культуры насельніцтва, якое жыве ва ўмовах неспрыяльных фактараў акаляючага асяроддзя", якая на працягу двух дзён праходзіла на базе Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф.Скарыны. Яе арганізатарамі былі таксама Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь, Упраўленне па фізічнай культуры, спорту і турызму Гомельскага аблвыканкома, Усерасійскі навукова-даследчы інстытут фізічнай культуры і спорту (НДІФКІС).

Пры адкрыцці канферэнцыі яе ўдзельнікаў, сярод якіх разам з навукоўцамі былі спартыўныя медыкі, трэнеры, іншыя практычныя работнікі, цёпла віталі намеснік старшыні аблвыканкома У.У.Давідовіч і прарэктар ГДУ па навуковай рабоце прафесар Д.Р.Лін.

На пленарным пасяджэнні з дакладамі выступілі доктар медыцынскіх навук, прафесар Л.А.Калінкін (НДІФКІС, г. Масква) — "Экалагічная стратэгія спартыўных ведамстваў Расіі"; доктар педагагічных навук, прафесар В.В.Цімашэнка (НДІФКІС, г. Мінск) — "Падыходы да вывучэння праблемы ўздзеяння фізічных практыкаванняў на арганізм людзей пасля аварыі на ЧАЭС"; кандыдат педагагічных навук, дацэнт П.М.Прылуцкі (НДІФКІС, г. Мінск) — "Кантроль узроўню фізічнай падрыхтаванасці плыўцоў рознай кваліфікацыі".

На канферэнцыі працавалі секцыі: "Эфектыўнасць выкарыстання форм, сродкаў і метадаў фізічнага выхавання дашкольнага, вучняў, студэнтаў і дарослага насельніцтва ў розных экаасяроддзях", "Перспектывы падрыхтоўкі спартыўных рэзерваў і асаблівасці арганізацыі вучэбна-трэніровачнага працэсу са спартсменамі з улікам уздзеяння неспрыяльных фактараў акаляючага асяроддзя", "Комплексны кантроль за фізічным развіццём, функцыянальнай і фізічнай падрыхтаванасцю, станам здароўя

БЕЛАРУСЬ — У СУПОЛЬНІЦТВЕ СЯРЭДНЕЎРАПЕЙСКІХ НАРОДАЎ

"Нацыянальная і наднацыянальная мадэль культуры і ідэя Сярэдняй Еўропы" — такой праблеме была прысвечана навуковая канферэнцыя, якая на працягу трох дзён праходзіла ў Польшчы. Яе арганізатарам стала кафедра славянскай філалогіі Універсітэта імя Адама Міцкевіча.

Пытанні мовы і літаратуры сярэднеўрапейскіх народаў абмяркоўвалі знакамітыя спецыялісты з розных краінаў, у тым ліку з Сербіі, Македоніі, Балгарыі, Беларусі і інш. Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф.Скарыны на гэтым навуковым форуме прадстаўлялі загадчык кафедры беларускай літаратуры доктар філалагічных навук, прафесар І.Ф.Штэйнер і яго аспірантка Ю.Я.Сальнікава. Іх даклады засведчылі, што Беларусь па сваім культурным развіцці з'яўляецца

населіцтва рознага ўзросту, якое жыве ў неспрыяльных экалагічных умовах": "Уздзеянне сродкаў, метадаў і форм аздараўленчай фізічнай культуры на людзей рознага ўзросту, якія маюць адхіленні ў стане здароўя, і інвалідаў".

З дакладамі і навуковымі паведамленнямі выступілі навукоўцы Гомеля і многіх навучальных устаноў нашай рэспублікі, госці з замежжа. На канферэнцыі дэманстраваліся таксама стэндавыя даклады.

Ва ўрачыстай абстаноўцы была адкрыта пакуль што першая на Гомельшчыне спецыялізаваная лабараторыя для спартыўнай і аздараўленчай работы.

На канферэнцыі прыняты чарговыя рэкамендацыі па далейшай фізічнай загартоўцы насельніцтва, перш за ўсё моладзі, для паляпшэння ўмоў іх жыццядзейнасці.

У размове з карэспандэнтам нашай газеты дэкан факультэта фізічнай культуры дацэнт Г.І.Нарскін, падагульняючы вынікі прайшоўшай канферэнцыі, адзначыў яе далейшы паспяховы крок у вырашэнні актуальных праблем па прадухіленню наступстваў трагедыі на Чарнобыльскай АЭС. Ён указаў на значную дапамогу, якую аказвае ў гэтай справе рэктарат і, у прыватнасці, рэктар універсітэта член Савета Рэспублікі, прафесар М.В.Селькін

неад'емнай часткай сярэднеўрапейскай супольнасці. Нягледзячы на тое, што кожны прамоўца прэзентаваў сваё паведамленне на роднай мове, усе прысутныя выдатна разумелі адзін аднаго, што адлюстравалася ў палымых дыскусіях і кулуарных размовах.

Удзельнікі канферэнцыі былі надзвычай уражаны гасціннасцю гаспадароў і месцам правядзення мерапрыемства, якое праходзіла недалёка ад г.Познані ў трохпавярховым палацы, узведзеным у пачатку мінулага стагоддзя. Выдатнае надвор'е, якое суправаджала ўсе дні імпрэзы, спрыяла ўсталяванню прыязнай творчай атмасферы, а таксама наладжванню кантактаў і выяўленню перспектыв да супрацоўніцтва прадстаўнікоў навуковай эліты краін Сярэдняй Еўропы.

Нашы юбіляры

МАЛАДОСЦЬ, АПАЛЕНАЯ ВАЙНОЙ

Пасля паспяховага заканчэння добушскай сярэдняй школы № 1 у 1940 г. Аляксей Калугін быў прызваны ў пагранічныя войскі і служыў у г.Кагул Малдаўскай ССР. На святанні 22 чэрвеня трагічнага 1941 года іх 12-я застава апынулася ў самым пекле вайны. 11 сутак яна мужна абараняла прыгранічны рубіж сваёй зямлі. Страты былі вялікімі, і тут, на граніцы, Аляксей разам з сябрамі прыняў баявое хрышчэнне. Многім параненым у неверагодна складаных умовах, нярэдка ахвяруючы сабой, ён аказваў першую медыцынскую дапамогу. У адным з жорсткіх баёў малады санітруктар пры ўзрыве варожага міны быў паранены і кантужаны сам. Нягледзячы на гэта, ён не пакінуў поле бою і працягваў выратаваць баявых таварышаў, за што пазней быў узнагароджаны спецыяльным нагрудным знакам "Баі на граніцы ў 1941 г".

Цяпер былы пагранічнік з задавальненнем узгадвае, што за выключную мужнасць і самаадданасць іх заставу называлі "маленькай Брэсцкай крэпасцю".

Доўгі, вельмі цяжкі шлях вайны прайшоў Аляксей Калугін ад першага і да апошняга дня. Сярод шматлікіх эпизодаў найбольш глыбока асела ў памяці каўказская эпапея 1942 года, калі іх пагранічны полк з апошніх сіл біўся з фашыскай дывізіяй "Эдэльвейс", якая рвалася да перавалу і далей за Чорнага мора. Тут у дзённіку наш зям-

АБАРОНЦА РАДЗІМЫ, ВУЧОНЫ, ПЕДАГОГ Ганароваму прафесару А.С.Калугіну — 80 гадоў

ляк зрабіў такі запіс: "Няхай нас натхніць вобраз вялікага Суворова і яго воінаў, якія штурмавалі Альпы..."

На вышыні 3500-4000 м над узроўнем мора на заснежаных скалах Аляксея разам з баявымі таварышамі адбівалі жорсткія атакі ворага. Разам з тым цяпелі і голад, і холад, не адны суткі былі на так званым "падножным корме". У такіх неверагодных умовах А.Калугін выратаваў ад гібелі многіх сваіх аднапалчан, іншы раз пад шалёным шквалам агню.

Пасля таго як Паўночны Каўказ быў ачышчаны ад гітлераўцаў, полк, у якім служыў А.Калугін і які быў узнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцяга, удзельнічаў у вызваленні Кубані, Херсона, Адэсы і многіх іншых гарадоў нашай краіны і Заходняй Еўропы. Свой франтавы шлях Аляксей закончыў у майскіх дні 1945 года ў аўстрыйскім горадзе Юдэнбургу. Яго баявыя заслугі адзначаны трыма ордэнамі і медалём "За адвагу", да якіх пазней дабыліся і шматлікія юбілейныя ўзнагароды. А сёлета загадам Старшыні Дзяржкамітэта пагранвойск Рэспублікі Беларусь за мужнасць і гераізм, праўленныя пры абароне Айчыны і за заслугі перад пагранічнымі войскамі А.С.Калугін залічаны Ганаровым пагранічнікам Рэспублікі Беларусь.

АД САНИСТРУКТАРА — ДА ПРАФЕСАРА

Пасля Вялікай Перамогі Аляксей Калугін яшчэ больш чым два гады заставаўся саніструктарам батальёна свайго раней баявога палка. Дэмабілізаваўся сержантам медыцынскай службы перад новым 1947 годам і вярнуўся на радзіму ў г.Добруш. За прайшоўшы час многае змянілася. Бацька загінуў на фронце, малодшы брат-танкіст знаходзіўся на лячэнні ў шпіталі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

З УЗНАТАРОДАМ!

За шматгадовую, плённую працоўную навукова-педагагічную дзейнасць, дасягнутыя поспехі ў падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў і ў сувязі з 80-годдзем з дня нараджэння прафесара кафедры фізіялогіі чалавека і жывёлін нашага ўніверсітэта **КАЛУГІН Аляксей Савельевіч** узнагароджаны Ганаровай граматай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

За шматгадовую, плённую вучэбную і выхаваўчую работу па падрыхтоўцы маладых спецыялістаў, актыўны ўдзел у грамадскім жыцці і ў сувязі з 50-годдзем з дня нараджэння Ганаровай граматай універсітэта ўзнагароджаны доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар кафедры оптыкі **СЫЦЬКО Уладзімір Уладзіміравіч**.

АДКРЫТЫ СПЕЦЫЯЛЬНЫ ФАКУЛЬТЭТ

У нашым універсітэце адкрыўся новы, трынаццаты па ліку, спецыяльны факультэт. Ён створаны ў Інстытуце павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў пры ГДУ. Першае структурнае падраздзяленне інстытута ўзначаліў кандыдат эканамічных навук, дацэнт М.І.Багданаў.

Нашы юбіляры

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Нягледзячы на ўсе пакуты і цяжкасці, трэба было думаць, як уладкаваць мірнае жыццё. Маючы баявы вопыт санітруктара Вялікай Айчыннай вайны, Аляксея Калугіна ўладкаваўся фельдшарам добраўскай райбальніцы. Апрацаваў некалькі месяцаў і паехаў паступаць у Віцебскі дзяржаўны медінстытут. Экзамены вытрымаў паспяхова і актыўна ўзяўся за вучобу. Днём – заняткі, у начны час – праца "медбратам". Такой раскладкі жыцця патрабавалі цяжкія пасляваенныя гады.

Вучобу ў медінстытуце цяпер А.С.Калугін успамінае з вялікай прыемнасцю. Лекцыі ім чыталі і праводзілі практычныя заняткі шырока вядомыя вучоныя, якія прыехалі ў Віцебск з Масквы, Ленінграда і іншых гарадоў Саюза. У студэнцкія гады Аляксей па-сапраўднаму захапіўся хірургіяй і закончыў медінстытут з адзнакай. Па конкурсу тут жа ён прайшоў клінічнаму ардынатуру і будучы яшчэ ўрачом-хірургам падрыхтаваў кандыдацкую дысертацыю, якую ў 1961 г. паспяхова абараніў у Смаленскім дзяржаўным медінстытуце.

Чатыры дзесяцігоддзі таму назад малады вучоны прайшоў на конкурс у толькі што адкрыты Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт асістэнтам на кафедры факультэцкай хірургіі к прафесору С.М.Луцэнку. Тут ён грунтоўна заняўся

АБАРОНЦА РАДЗІМЫ, ВУЧОНЫ, ПЕДАГОГ Ганароваму прафесору А.С.Калугіну – 80 гадоў

ся навуковымі даследаваннямі і падрыхтоўкай доктарскай дысертацыі, якая з'явілася своеасаблівым працягам кандыдацкай. Абарона першай з іх прайшла ў прэстыжным Навукова-даследчым інстытуце клінічнай эксперыментальнай хірургіі Міністэрства аховы здароўя ССРСР, і праз параўнаўча кароткі час ВАКАм А.С.Калугіну была прысуджана вучоная ступень доктара медыцынскіх навук па спецыяльнасці "Хірургія".

Працуючы ў медінстытуце, Аляксей Савельевіч вызначаўся не толькі як вучоны-педагог, яле і як практычны хірург. Ён выратаваў жыццё многім пацыентам, і яго хірургічнае майстэрства знайшло высокую ацэнку ў прэсе.

ВЕТЭРАН ЗАСТАЕЦА У СТРАЮ

Сёлета Аляксей Савельевіч адзначае не адзін, а два юбілеі. Першы звязаны з днём нараджэння, а другі – з запрашэннем на працу ў Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф.Скарыны, дзе ён адпрацаваў ужо 30 гадоў. Перад ім была пастаўлена задача адкрыць на факультэце фізыхавання аддзяленне па падрых-

тоўцы ўрачоў спартыўнага профілю. Была набрана эксперыментальная група з 25 чалавек. Пачаліся заняткі. Аднак тады па пэўных прычынах добрая справа не знайшла лагічнага завяршэння.

Вось ужо 16-ты год Аляксей Савельевіч працуе прафесарам на кафедры фізіялогіі чалавека і жывёлін. З ранейшай актыўнасцю ён перадае сённяшнім студэнтам свае багатыя веды і жыццёвы вопыт.

Аляксей Савельевіч Калугін карыстаецца аўтарытэтам і вялікай павагай сярод калег і будучых маладых спецыялістаў. Нягледзячы на свой узрост, ён працягвае навуковыя даследаванні, стаў лаўрэатам штогадовых традыцыйных універсітэцкіх навуковых Скарынаўскіх чытанняў. А ў бягучым навуковым годзе за высокія дасягненні ў навуцы і педагогічнай дзейнасці яму прысвоена званне Ганаровага прафесара Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны.

Л.ЕЎТУХОВА, загадчыца кафедры фізіялогіі чалавека і жывёл.

КОНКУРСЫ ДЛЯ ІНТЭЛЕКТУАЛАЎ

Адзел інфармацыі, адукацыі і культуры Пасольства ЗША ў Рэспубліцы Беларусь паведамляе аб чарговым конкурсе на атрыманне стыпендыі імя сенатара Фулбрайта ў 2002-2003 акадэмічным годзе.

Праграма Фулбрайт фінансуецца ўрадам ЗША праз Бюро па пытаннях адукацыі і культуры Дзяржаўнага дэпартамента ЗША. Пераможцы конкурсу атрымаюць магчымасць правядзення навукова-даследчай работы на працягу навучальнага семестра (чатырох месяцаў) у адным з універсітэтаў ЗША. Сродкі на праезд да месца вучобы і назад, праżywанне, а таксама паўсядзённыя расходы прадстаўляюцца за кошт гранта амерыканскага ўрада.

Конкурс з'яўляецца адкрытым. Да ўдзелу ў ім запрашаюцца грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія выкладаюць у вышэйшых навучальных установах і займаюцца навукова-даследчай дзейнасцю, а таксама маюць ступень кандыдата або доктара навук. Абавязковай умовай ўдзелу ў конкурсе з'яўляецца веданне англійскай мовы.

Аб'яўляемы конкурс будзе праводзіцца па наступных дысцыплінах і галінах ведаў:

- эканоміка;
- права;
- кіраванне адукацыяй (універсітэцкі ўзровень);
- міжнародныя адносіны;
- амерыканістыка;
- сацыяльныя навукі (сацыялогія, паліталогія і гісторыя);
- журналістыка і сродкі масавай інфармацыі;
- метадыка выкладання англійскай мовы;
- інфармацыйныя тэхна-

логіі.

Апошні тэрмін падачы заявак на ўдзел у конкурсе — 16 лістапада 2001 г.

Урад Вялікабрытаніі прапанаваў дзве стыпендыі на 2002-2003 навучальны год. Конкурс з'яўляецца адкрытым і будзе праводзіцца па наступных дысцыплінах:

- міжнароднае права;
- палітэканомія і рэформа;
- экалогія;
- міжнародныя адносіны;
- кіраванне адукацыяй;
- журналістыка;
- права чалавека;
- паліталогія.

Да ўдзелу ў конкурсе запрашаюцца грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія маюць дыплом аб вышэйшай адукацыі, з'яўляюцца выдатнымі спецыялістамі ў сваёй галіне, добра валодаюць англійскай мовай.

Узрост канкурсантаў абмежаваны — ад 25 да 40 гадоў.

Заяўкі на ўдзел у конкурсе неабходна падаць да 30 лістапада г.г.

Для стыпендыятаў урада Вялікабрытаніі будзе прадстаўлена магчымасць прадоўжыць сваю паслядыпломную адукацыю і праводзіць даследчую працу ў Злучаным Каралеўстве тэрмінам ад 3 месяцаў да 1 года ў 2002-2003 навучальным годзе.

Больш падрабязныя звесткі аб гэтых конкурсах можна атрымаць у аддзеле міжнародных сувязей універсітэта (галоўны корпус, п.5-9). Тут жа акажуць неабходную дапамогу па афармленню неабходнай дакументацыі для ўдзелу ў конкурсах.

Інтэрв'ю

ЯШЧЭ АДЗІН КРОК ДА СУПРАЦОЎНІЦТВА

Чарнобыльская катастрофа – бяда не толькі Беларусі. Яна носіць глабальны характар, таму і стала наша рэспубліка зонай увагі і дапамогі многіх замежных краін. Гэта яшчэ раз пацвердзіла праведзеная нядаўна ў Германіі канферэнцыя "15 гадоў пасля Чарнобыля: медыцынскія вынікі і дапамога гуманітарных арганізацый". Яе арганізавалі евангелісцкая акадэмія г.Локума, аб'яднанне "Дапамога дзецям Чарнобыля" пры евангелісцка-лютэранскай зямельнай царкве Гановера, фонд "Дзеці Чарнобыля" федэральнай зямлі Ніжня Саксонія, Інстытут радыялогіі імя Отта Хуга (г.Мюнхен). У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел звыш 100 вучоных, урачоў, прадстаўнікоў дабрачынных гуманітарных арганізацый Германіі, Расіі, Беларусі, Украіны.

Гомельшчыну, якая найбольш пацярпела ад аварыі на ЧАЭС, на канферэнцыі прадстаўлялі начальнік упраўлення аховы здароўя аблвыканкама М.Крысенка, галоўны ўрач абласнога эндакрыналагічнага дыспансера Л.Бірукова, галоўны ўрач санаторыя-прафілакторыя нашага ўніверсітэта А.Сабаляўскі, з якім гутарыць наш карэспандэнт.

— **Аляксандр Міхайлавіч, якія задачы вырашаліся на канферэнцыі, на што была звернута асабліва ўвага яе ўдзельнікаў?**

— Перш за ўсё, мне хацелася б выказаць падзяку тым арганізацыям, якія змаглі сабраць нас у такі нялёгкі ва ўсіх адносінах час. Упэўнены, што гэта канферэнцыя з'явіцца сімвалам дружалюбных адносін паміж дзяржавамі і народамі, аб'яднае іх сілы для барацьбы з рознымі адмоўнымі з'явамі ў жыцці чалавецтва. Радуе тое, што за мяжой людзі не застаюцца аб'якаватымі да нашых шматлікіх праблем, выкліканых чарнобыльскай катастрофай. Яны добра разумеюць, што нашай невялікай дзяржаве самой іх не вырашыць. Замежныя валандары пастаянна наведваюць беларускія гарады і вёскі, на ўласныя вочы бачаць усе нашы беды і радасці, добра ведаюць, што нам неабходна і максімальна робяць усё для таго, каб даставіць адрасатам тое, што будзе прымяняцца з поўнай аддачай. Канферэнцыя ставіла сваёй мэтай каардынацыю дзеянняў розных даб-

рачынных грамадскіх аб'яднанняў, фондаў у справе аказання нам гуманітарнай дапамогі, наладжвання доўгатэрміновага супрацоўніцтва на аснове даверлівых адносін. У той жа час заходні бок не збіраецца "выконваць ролю добрага, багатага дзядзькі, які гатовы задаволіць усе нашы капрызы". Як адзначалася на канферэнцыі, ён чакае ад нас саміх акрэслівання праблем, адкрытасці прапанов.

— **Што вас асабіста, як урача, найбольш усхвалявала, зацікавіла на канферэнцыі?**

— Выклікае трывогу няспынный рост захворваемасці людзей. Як адзначалі многія выступаючыя, на працягу апошніх гадоў назіраецца рэзкае скарачэнне практычна здаровых людзей (па розных рэгіёнах Беларусі іх налічваецца ўсяго 15-20%). Уразілі даклады, з якімі выступіў начальнік упраўлення аховы здароўя Гомельскага аблвыканкама ўрач М.Крысенка. Яны былі грунтоўнымі, са шматлікімі статыстычнымі дадзенымі аб стане здароўя насельніцтва Чарнобыльскага рэгіё-

на праз 15 гадоў пасля аварыі на ЧАЭС, утрымлівалі шмат інфармацыі аб вытворчасці чыстых прадуктаў харчавання і дзяржаўных мерапрыемствах па кантролю і забеспячэнню іх якасці, суправаджаліся слайдамі. Адзначалася, што, нягледзячы на самы высокі працэнт захворваемасці насельніцтва Гомельшчыны, смяротнасць тут ніжэйшая, чым у цэлым па рэспубліцы, дзякуючы сучаснай дыягностыцы. І ў гэтым, як падкрэслівалася, — вялікая заслуга розных замежных арганізацый і фондаў, аб'яднанняў, якія пастаўляюць нам медабсталяванне і лекі.

Грашовых сродкаў, якія ўкладаюцца ў нашу ахову здароўя, крайняе недастаткова. А няма фінансаў — няма абсталявання, медыкаментаў, не будуюцца бальніцы, не будуюцца новыя лячэбныя ўстановы. Таму мы асабліва павінны быць удзячнымі замежным арганізацыям за іх дапамогу, падтрымку не толькі медыцынскіх устаноў, але і дзіцячых дамоў, дамоў састарэлых, школ прадуктамі харчавання, адзеннем, абуткам, будматэрыяламі на рамонт і г.д.

На працягу некалькіх год мне даводзілася супрацоўнічаць з многімі нямецкімі дабрачыннымі арганізацыямі, якія дапамагаюць нашай Гомельшчыне — фондам "Дапамога дзецям Чарнобыля" на чале з пастарам Элізабэт Гюліх з г.Нойштадта (дарэчы, гэтым летам яе прадстаўнікі былі ў нашым універсітэце, наведалі таксама вучэбна-навуковую базу ў Чонках), царкоўнымі абшчынамі федэральнай зямлі Ніжня Саксонія, Інстытутам радыялогіі імя О.Хуга на чале з прафесарам Э.Ленгфельдрам і многімі іншымі. На канферэнцыі прадставілася магчымасць выказаць ім шчырыя словы падзякі, акрэсліць новыя

аспекты гуманітарнай дапамогі. Так, у прыватнасці, не страчвае актуальнасці навучанне за мяжой беларускага медперсанала, а таксама бытавая дапамога з Захаду — дзіцячай мэбляй, цацкамі, кухонным, пральным абсталяваннем і г.д.

— **Вы выступалі на канферэнцыі на секцыйным пасяджэнні, дзе абмяркоўваліся першачарговыя мерапрыемствы ў сферы медыцынскай дапамогі. Раскажыце аб гэтым больш падрабязна.**

— Была засяроджана ўвага на такіх аспектах, як якасць гуманітарнай дапамогі (без пратэрміноўкі захавання лекаў, вітамінаў), камплектнасць, спраўнасць медабсталявання (з мэтай яго большай аддачы ў эксплуатацыі), адраснасць дапамогі, па канкрэтных заяўках, каб яе атрымлівалі сапраўды тыя, хто мае ў ёй патрэбу.

Абмяркоўвалася таксама магчымасць узбуйнення фондаў у Беларусі, што прывядзе да цэнтралізацыі заявак, правільнасці ўліку, афармлення, захоўвання, больш таннай транспарціроўкі гуманітарнай дапамогі.

Хачу прывесці толькі некаторыя, але красамоўныя лічбы, якія называліся на канферэнцыі. У Германіі налічваецца каля 500 грамадскіх фондаў, якія дапамагаюць нам спраўляцца з чарнобыльскай бядой. За 2000 год імі аказана дапамогі на 40 млн. нямецкіх марак, 12 тыс. дзяцей прайшлі аздараўленне на тэрыторыі гэтай краіны. За апошнія 3 гады ў Беларусь паступіла лекаў на 42 млн., медабсталявання — на 21 млн. долараў з сямі краін свету. Гэтыя паступленні значна зніжаюць фінансавую нагрузку на сістэму аховы здароўя нашай рэспублікі.

Адным з галоўных вынікаў канферэнцыі з'явілася тое, што беларускі і нямецкі бакі прыйшлі да высновы аб неабходнасці працягу супрацоўніцтва паміж імі ў пераадоленні наступстваў чарнобыльскай катастрофы і ў будучым.

Асобна хацелася б сказаць аб уражаннях, якія засталіся ад арганізацыі канферэнцыі. Яны — самыя прыемныя: і ад дзелавага боку, і ад культурнай праграмы. Мы змаглі зрабіць вельмі цікавую экскурсію ў Цыстэрцынскі Манастыр Локум, які быў заснаваны яшчэ ў 1163 годзе. Выдатна, на высокім прафесійным узроўні справіліся са сваімі абавязкамі на канферэнцыі і нашы перакладчыкі — выкладчыкі кафедры нямецкай мовы ГДУ П.Рэзько і А.Нарчук.

— **Напэўна, асабістыя кантакты, наладжаныя ў час канферэнцыі з кіраўнікамі розных дабрачынных замежных арганізацый, Вы, як галоўны ўрач нашай студэнцкай здраўніцы, выкарыстаеце для яе далейшага развіцця як у медыцынскім, так і гаспадарчым накірунках?**

— Так, нашаму санаторыю-прафілакторыю таксама шмат што патрэбна: і медыцынатарый, і лекі, вітаміны, мэбля, бытавое абсталяванне. Не трэба забываць і пра тое, што ў нашу ВНУ хутка прыйдуць на вучобу дзеці, якія нарадзіліся ў год аварыі на ЧАЭС, і нам неабходна стварыць ім умовы не толькі для нармальнай вучобы, але і добрага аздараўлення і лячэння. А гэта магчыма толькі дзякуючы агульным намаганням, а не аднаго Міністэрства адукацыі рэспублікі.

Гутарку вяла Т.ДУБЯК.

СКРОЗЬ ПРЫЗМУ ЗВЕСТАК ПА МІФАЛОГІІ

Каб даць адказ на пытанне, “што ж мы за народ такі ў гэтым свеце?” (У.Васілевіч), трэба абавязкова прысасціцца да залаціна народнай міфалогіі, у якой адлюстраваліся старажытныя вераванні нашых продкаў. Штодня студэнцкія фальклорныя экспедыцыі дазваляюць вызначыць лакальны спектр міфалагічных прыкмет і павер’яў, звязаных з прадметамі побыту беларусаў Палесся, падкрэсліць непаўторнае багацце народных уяўленняў па дэманалогіі і самабытны характар народных вераванняў, звязаных з рытуальнымі функцыямі чалавека ў жыцці і земляробчым календары.

Недастаткова вивучаным з’яўляецца такі аспект міфалогіі беларусаў як сімволіка рэчыўнага свету. Як жа акрэслены лакальны спектр міфалагічных прыкмет і павер’яў, звязаных з прадметамі побыту беларусаў Палесся, ахарактарызаваны дэманалагічны свет народных уяўленняў, паказаны самабытны характар і непаўторнае багацце народных вераванняў, звязаных з рытуальнымі функцыямі чалавека ў жыцці і народным календары?

Спынімся на такім аспекце міфалогіі беларусаў, як сімволіка рэчыўнага свету.

Вядома, што прадметы побыту ў культуры і карціне свету — важныя кампаненты, якія ў народнай міфалогіі вылучаюцца сваім знаковым статусам і адпаведным інфармацыйным полем. Свет рэчаў — своеасаблівы від матэрыяльнай культуры, створанай чалавекам. На думку Т.Валодзінай, “для прадметаў хатняга ужытку рытуальныя функцыі другасныя, аднак у большасці яны не выпадковыя, а абавязковыя на тыя ці іншыя рэальныя якасці прадмета або на асабліваці іх практычных функцый” (Валодзіна Таццяна. Семантыка рэчаў у духоўнай культуры беларусаў. Мн., 1999. С.9).

Звернемся да міфалагічных уяўленняў і павер’яў, звязаных, напрыклад, з некаторымі прадметамі побыту і запісаных на Жлобіншчыне. У лакальнай міфалагічнай традыцыі нож з’яўляўся своеасаблівым аб’рэгам ад нячыстай сілы. Напрыклад, у в.Скепня ляхылі розныя хваробы, вадзілі нажом па бальному месцу” (Запісана ад Кілянковай Г.Н., 1917 г.н.). Засцерагалі магій, ляхылі жыхары Жлобіншчыны, валодае хлебная лапата, якую “трэба было выкінуць на двор, каб засцерагчы ўраджай ад граду”. Сваю мясцовую афарбоўку атрымалі на Жлобіншчыне павер’і, звязаныя са сталом: у адпаведнасці з народнай этыкай забаранялася “стукаць па сталу,

змятаць са стала рукой, кідаць пустую бутылку на сталу”. Стол у мясцовых традыцыях в.Скепня Жлобінскага раёна суадносіўся з чалавекам. Лічылі, калі “хістаецца стол, то памрэ гаспадар дома”.

У в.Узнаж Рэчыцкага раёна існуе мясцовая сістэма забарон, звязаных са сталом: народнае светабачанне не дапускала аніякай абразы гэтага сакральнага месца: “Нельзя садзіцца на стол. Гэта вялікі грэх. Нельзя стукаць па сталу, бо так чарцей завуць”. Цікавае ўзаемадзеянне адлюстроўвае спалучэнне ў міфалагічнай традыцыі такіх прадметаў, як стол і нож. Меркавалі, што пакінуты нож на сталу — дрэнны знак: “хто нож пакіне, таго вораг зарэжа” (в.Узнаж), калі “нож падаў са стала, лічылі, што хтосьці спляшаецца галодны к нам у хату” (в.Узнаж).

Вялікую цікавасць уяўляюць матэрыялы па народнай дэманалогіі, асаблівай пашыранасцю вызначаюцца на Палессі ўяўленні, звязаныя з ведзьмай. Адною з важнейшых якасцей гэтай істоты (жанчыны, што ўступіла ў хаўрус з д’яблам) з’яўляецца пераўвасобленне: здольнасць прымаць вобраз свінні, ката, сабакі, каровы, ласкі, ягняці, птушкі і інш. Звернемся да асэнсавання вобраза гэтага міфалагічнага персанажа ў мясцовых былічках Гомельшчыны: здольнасць ведзьмы скідацца свіннёй (“ведзьма, яна праваршчалася ў свінню” — в.Ванюжычы Петрыкаўскага раёна; “яна всегда пераўвасоблялася ў свінню” — в.Лядцы Гомельскага раёна); пераўвараецца ў сабаку (у сабаку ведзьма прэварашалася і забірала малако ад каровы — в.Ляхавічы Жыткавіцкага раёна); у ката (“перад Іванам Купалам кошка прыйшла чорная, а хазяін адсек лапу ёй. А ў жанчыны потым рука перавязаная была” — в.Балотня Рагачоўскага раёна).

Разнастайныя і ўяўленні пра чорта на Палессі. Гэта, лічылі, злы дух, істота з адзнакамі чалавека і жывёлы. Рознай паўстае ў апісанні інфарматараў гэта істота па свайму знешняму вобліку: “Чорт можа мець знешнасць маладога хлапца, дзеда, старца, але ніколі не прымае жаночай знешнасці” (п.Бальшавік Гомельскага раёна); “Чорт з хвостом, з рагамі, а хто ён такі, ніхто не ведае” (г.Гомель); “Чорт — то ангел, які правініўся перад Богам, і за тое яго Бог пакараў (г.Гомель); “Чорта ад людзей адлічае хвост, які ён праца ў штаны, паганяныя рогі, яшчэ яго валасы па ўсім целе” (в.Лядцы Гомельскага раёна); “Чорт можа з’явіцца ў абліччы жывотнага, у абліччы

старага чалавека, што грошы просіць, у абліччы знаёмага” (в.Матнявічы Чачэрскага раёна).

Чорт, як сведчыць запісаны матэрыял, увесь час сочыць за чалавекам і спакушае яго на дрэнныя ўчынкі (Гомель), нашэптывае на левае вуха, каб чалавек “паслушна рабіў яго падказкі” (в.Сінічына, Буда-Кашалёўскі раён), дапамагае тым, хто хоча душу прадаць (в.Сінічына, Буда-Кашалёўскі раён); “мог падкупіць чалавека грашамі, багаццем, гарэлкай” (в.Малейкі Брагінскага раёна).

Не менш цікавыя матэрыялы запісаны і па міфалагічных уяўленнях, звязаных з дамавіком. Функцыянальнасць гэтай істоты вар’іруе ў мясцовых міфалагічных традыцыях: “калі дамавік злаваўся, ён мог шумець, шкрабаць пол, пішчаць, як мышы” (в.Гадзічы Гомельскага раёна); “любіць парадкаваць каб у доме быў, чыстату, асобна на кухні, не дай Бог, штоб пасуда была гразная” (в.Балотня Рагачоўскага раёна); “устае ён рана і пугае пенья. Талкае яго, уздувае агонь, ідзе ў клец і прасушвае хлеб, заглядывае ў хлеу, дае корму лашадзям і каровам, гладзіць іх” (г.Добруш).

Каб засцерагчы жывёлу ад хлешніка, трэба было “вакол жывёлы пахадзіць са стрэчанскай свечкай” (п.Бальшавік Гомельскага раёна); “бралі вядро вады і разлівалі яго па чатырох вуглах, клалі кусок хлеба на белую трапачку, ставілі іконы” (в.Карма Добрушкага раёна).

Супрацьлеглы характар маюць міфалагічныя павер’і, звязаныя з лесуном. Калі ў в.Матнявічы Чачэрскага раёна лічылі, што лясун “збівае з дарогі людзей”, то ў Гомелі было распаўсюджана і вераванне, што лясун можа дапамагчы чалавеку, і ўяўленні аб тым, што мог заблытаць сляды, што і “не знойдзеш дарогі”.

Паэтычны вобраз русалак таксама па-рознаму асэнсавана ў мясцовых міфалагічных традыцыях. Напрыклад, у в.Гадзічы Гомельскага раёна русалкі называлі “дзясучын, што загубілі сябе самі, памёрлі не сваёй смерцю”, “маладучы, якія памерлі да сваёй свадзьбы” (в.Ванюжычы Петрыкаўскага раёна); “русалкі — патанушыя дзеўкі, ці дзіця, якое памірае да храшчэння, ці дзеўка, якая сама ўтапілася” (г.Гомель); “жэншчыны, якія вешаліся, становіліся русалкамі” (в.Дзімамеркі Лоеўскага раёна). Розны пункт гледжання прытрымліваюцца інфарматары адносна месца іх бытавання (“русалкі жылі ў жыцц” (в.Ванюжычы Петрыкаўскага раёна), “русалкі абітаюць у вадзе” (г.Добруш), “русалкі хаваліся ў жыцц” (в.Дзімамеркі Лоеўскага раёна); “яны жывуць у вадзе” (г.Гомель).

Як бачым, шматстайнасць варыянтаў былічак і павер’яў даносіць да нас водгукі поглядаў нашых продкаў на свет, прыроду, сведчыць аб “заземленасці беларускай міфалогіі”. Запісаныя звесткі пашыраюць нашы ўяўленні аб тым месцы, дзе мы жывём, падкрэсліваюць багацце працаў лакалізацыі міфічнай традыцыі.

В.НОВАК,
дацэнт кафедры
беларускай літаратуры.
На здымку: студэнты гр.
БЖ-22 разам з В.С.Новак
едуць у в.Сінічына Буда-Кашалёўскага раёна за цікавымі міфалагічнымі звесткамі, абрадамі і песнямі.

Гэты здымак быў зроблены на IV Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі “Праблемы фізічнай культуры насельніцтва, якое жыве ва ўмовах неспрыяльных фактараў акаляючага асяроддзя” (інфармацыя на першай старонцы). Актыўны ўдзел у ёй прынялі вучоныя з Масквы. Злева направа: выкладчык фізічнага выхавання, кандыдат педагагічных навук В.М.Плахой, кандыдат педагагічных навук, намеснік дырэктара Усерасійскага НДІ фізічнай культуры і спорту П.В.Квашук, доктар медыцынскіх навук, прафесар Л.А.Калінкін, доктар педагагічных навук, прафесар В.Р.Нікітушкін — загадчыкі аддзелаў Усерасійскага НДІ фізічнай культуры і спорту.

Фота У.Чысціка.

УРОКИ ДАЕ ЖЫЦЦЕ

Абрай традыцыяй на філалагічным факультэце сталі сустрэчы з беларускімі пісьменнікамі, паэтамі і журналістамі. На гэты раз студэнты філфака гасцінна віталі маладога празаіка Якава Якаўцава, чыё імя з’явілася на творчым небасхіле параўнальна нядаўна. Першая кніга “Дочь за отца” гэтага аўтара выйшла ў свет летась, а крыху пазней і яшчэ адзін ягоны твор — “Афганский транзит”.

Дзеля таго, каб зразумець сутнасць творчасці Я.Якаўцава і спецыфіку яго светаўспрыняцця, неабходна больш падрабязна расказаць пра згаданыя кнігі. Па-першае, варта зазначыць, што Я.Якаўцаў працуе ў жанры крымінальнага рамана, і “Дочь за отца”, і “Афганский транзит” складаюць толькі частку задуманай аўтарам серыі падобных твораў пад агульнай назвай “Кровь и слезы”. Абедзве кнігі з’яўляюцца рускамоўнымі і напісаны ў своеасаблівым індывідуальным аўтарскім стылі: у іх мы не знойдзем пейзажных замалёвак і лірычных адступленняў, элементаў фантастыкі і містыкі. Але гэта акалічнасць зусім не змяншае цікавасць твораў. З’яўляючыся па свайму зместу адлюстраваннем жорсткай і супярэчлівай сучаснасці, кнігі Я.Якаўцава могуць выклікаць інтарэс як у моладзі, так і ў прадстаўнікоў старэйшага пакалення. Наркаманыя, крымінальныя групы, дзейнасць якіх уяўляе сабой прамую небяспеку для мірнага грамадства не толькі нашай краіны, маральная і духоўная дэградацыя пэўнай часткі насельніцтва — вось тое, што складае аснову яго раманаў.

У кнізе “Афганский транзит” пісьменнік раскрывае крыніцы з’яўлення гэтай чорнай навалы — наркатыкаў. У творы чытач можа знайсці адказ на пытанне, якім чынам “усё” пачыналася. У рамана ж “Дочь за отца” выяўлены сродкі, з дапамогай якіх спецыяльныя службы нашай краіны змагаюцца з крымінагеннымі структурамі. Галоўная гераіня Кацярына Мяхжэвіч робіць выклік мафіёзнай групойцы, што адабра-

ла жыцці яе самых дарагіх людзей — бацькі і мужа. Ахвяруючы сваім уласным лёсам, адмаўляючыся ад спакойнага жыцця побач з маленькім доўгачаканым сынам, яна ўступае на шлях барацьбы са злачынным светам, працягваючы немаверную мужнасць і гераізм пры выкананні сваёй справы, свайго абавязку. У вострасюжэтай форме ў раманае апавядаецца пра суровыя будні супрацоўнікаў крымінальнай міліцыі, барацьбу з арганізаванай злачынасцю, раскрываюцца патаемныя бакі побыту злачынных “аўтарытэтаў”, звязаных з наркабізнесам.

Менавіта гэтыя дзве кнігі сталі прадметам абмеркавання на сустрэчы студэнтаў з пісьменнікам Я.Якаўцаў пазнаёміў з працэсам напісання сваіх раманаў, з праблемамі, што час ад часу ўзніклі на шляху іх стварэння. Якаўцаў Якаў Валер’евіч — былы следчы па асабліва важных справах, займаўся расследаваннем крымінальных спраў аб арганізаванай злачынасці і карупцыі. Цяпер ён займаецца настаўніцкай і пісьменніцкай дзейнасцю.

Раманы Я.Якаўцава з’яўляюцца не толькі цікавымі для чытача, а, перш за ўсё, карыснымі, павучальнымі. Яны напісаны не аўтарам-аматарам вострых адчуванняў. У яго творах няма выдумкі. Асабліваць іх спецыфіка — цвярозны погляд з усімі характэрнымі арыбутамі рэальнага быцця ў адлюстраванні пастаўленых праблем.

Адметнай і важнай рысай разглядаемых кніг з’яўляецца тое, што аўтар у сваіх творах не дае канкрэтнага рэцэпту выйсця са склаўшайся ў сучасным свеце небяспечнай сітуацыі. Пісьменнік адлюстроўвае матыў і раскрывае сутнасць таго ці іншага пытання. І, хутчэй за ўсё, робіць гэта свядома. Празаік задае праблему, арыентуючыся ў яе вырашэнні на чытача. Напэўна, пасля прачытання раманаў “Афганский транзит” і “Дочь за отца” кожны чытач зможэ зрабіць нейкія свае ўласныя вывады наконт іх сэнсу.

Марыя СТРАХА,
студэнтка гр. БА-23.

...ИСТОРИЯ С ПРОДОЛЖЕНИЕМ

Для Гомельской областной библиотеки имени В.И. Ленина 2001 год, действительно, можно считать плодотворным: открылись новые отделы, буфет (!), улучшилось научно-техническое оснащение и т.д. А в начале сентября на третьем этаже библиотеки прошло торжественное открытие актового зала — еще одного места для проведения культурно-массовых мероприятий нашего города. И вот благодаря кропотливой работе работников библиотеки 10 октября в уютном теплом зале Ленинки состоялся литературно-музыкальный вечер “Beatles — история с продолжением”.

“О “Beatles” слышаны многіе, но немногіе точно знають, што прайшло са кожным з удзельнікаў групы пасле яе распаду в апреле 1970 года” — зазначыла работнік аддэла мастацтва Кравченко Алла Васільевна. Она расказала мне, што арганізавала гэты мерапрыятыі іх аддэл, руководіт котрым Якуш Людміла Павловна. Людміла Павловна оказалась жизнерадостной, энергичной женщиной. Она сообщила, что 9 октяб-

ря был день рождения Джона Ленона и поэтому данный вечер в основном приурочен этому событию.

Поклонники легендарной группы в зале оказалось немало. Романтическая музыка “битлов”, звучащая в зале, казалось, всех завороживала и унесла в мир воспоминаний, тихой грусти и очарования.

На сцене были умело подобраны декорации: фото участников группы, компакт диски, афиши, книги, воспоминания.

И вот перед зрителями появились “великие битлы” (работники отдела искусств, отдела комплектования, методического отдела) — молодые яркие девушки в черных брючных костюмах смотрелись впечатляюще и быстро вжились в свои роли: Джона Ленона представляла Лахмокова Галина, Пола Маккартни — Шимко Маргарита, Джорджа Харрисона — Бабенкова Наталья, Ринго Старра — Невейкова Ольга. В сопровождении музыкальных композиций каждый из “битлов” рассказал зрителям о своей судьбе после распада группы: Пол Маккартни за-

являет: “Мой план — расти и усовершенствоваться”: своей активной творческой деятельностью он доказал это; трагически складывается жизнь Джона Ленона; не оставляет поприще песни Джордж Харрисон; а Ринго Старр ставил своей целью — донести до людей историю группы, работая над фильмами и выставками.

Много интересного и нового узнали зрители о легендарной группе “Beatles”. Ведь в самом деле — эта группа никогда и никем не будет, да и не может быть забыта.

В конце музыкального вечера его участники раздали присутствующим текст песни “Let it be”. В полумраке уютного зала немного несмело, но все же звучали бессмертные куплеты.

В заключении перед зрителями выступила Л.П. Якуш. Она поблагодарила всех за внимание и пообещала, что работники библиотеки еще не раз порадуют своих читателей интересными творческими работами. Что ж, будем с нетерпением ждать новых встреч.

Татьяна ЦЕЛЕХОВИЧ,
студентка гр. РБ-43 филологического факультета.

На карце свету

БЕЛАРУСКІ ГЕОЛАГ

Адзін з вулканаў Курільскай грады і мыс на поўдні Сахаліна носяць імя нашага земляка, вядомага беларускага геолога Карла Іванавіча Багдановіча.

Карл Іванавіч нарадзіўся 29 лістапада 1864 года ў Віцебскай губерні. У 1886 годзе скончыў Пецяярбургскі горны інстытут. Доўгі час быў яго прафесарам і адначасова працаваў у Геалагічным камітэце Расіі (з 1914 – дырэктар). Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі пераехаў у Польшчу і стаў прафесарам Кракаўскай

горнай акадэміі, а пасля другой сусветнай вайны – дырэктарам Польскай геалагічнай установы. Памёр 5 чэрвеня 1947 года ў Варшаве.

Сваімі даследаваннямі Багдановіч унёс вельмі значны ўклад у пазнанне геалогіі і выкапневых багаццяў Еўразіі, а ў якасці прафесара і дырэктара Геалагічнага камітэта стварыў школу рускіх геологаў.

Імя Багдановіча займае значнае месца ў гісторыі геалагічнай навукі. У ліку яго прац – дасле-

даванне геалогіі Дагестана, горных ланцугоў Копет-Дага, залатых прыскаў Кунь-Луна. У пачатку пабудовы Транссыбірскай магістралі і пры будаўніцтве чыгункі Балагое-Полацк ён прымаў удзел у геалагічным вывучэнні мясцовасці ўздоўж трас. Багдановічам былі вывучаны шматлікія сховішчы карысных выкапняў – жалезных руд, бурога вугля, нафты, сальных расолаў, будматэрыялаў і іншых. Работы Багдановіча па Камчатцы паклалі пачатак нашых геалагічных ведаў аб гэтым цяжкадаступным рэгіёне.

Гэта далёка не поўны пералік усіх яго даследаванняў. Толькі спіс навуковых прац, якія былі напісаны ім, заняў бы некалькі старонак.

У 1946 годзе географы Курільскай экспедыцыі прысвоілі мысу на Паўднёвым Сахаліне і вулкану на востраве Парамушыр (Курільскія астравы) імя Карла Іванавіча Багдановіча за значны ўклад у геалагічную навуку.

Аляксандр САКАЛОЎ, студэнт гр. ЭК-21 геолога-геаграфічнага факультэта.

На здымку: паштовая марка з відарысам Каракскага вулкана на Камчатцы, СССР, 1965 г.

ДЗМІТРЫЕЎ МІХАІЛ АФАНАСЬЕВІЧ

віцкай СШ Рагачоўскага раёнаў, быў інспектарам Гомельскага аблбана, з'яўляўся слухачом партыйнай школы пры ЦК КПБ, узначальваў Кармянскі раённы аддзел адукацыі. Асабліва ярка праявіліся педагогічны талент і арганізатарскія здольнасці М.А. Дзмітрыева на пасадах дырэктара кармянскіх рускай сярэдняй школы № 2 і сярэдняй школы-інтэрната, калі ён быў узнагароджаны ордэнам Леніна і ўдастоены высокага звання Героя Сацыялістычнай Працы.

На працягу дзевяці гадоў Міхаіл Афанасьеў працаваў рэктарам Мазырскага дзяржаўнага педагогічнага інстытута імя Н.К.Крупскай. Тут праявіліся яго лепшыя якасці вучонага-даследчыка, выдатнага лектара і выхавальнага студэнцкай моладзі.

З 1983 года і да выхаду на заслужаны адпачынак М.А.Дзмітрыеў працаваў напачатку дацэнтам, а пасля абароны доктарскай дысертацыі – прафесарам кафедры педагогікі Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф.Скарыны.

Смерць вырвала з нашых радоў вялікага жыццялюбца, руплівага і нястомнага працаўніка, выдатнага Педагога і Чалавека, які карыстаўся ўсеагульнай павагай і высокім аўтарытэтам.

Светлая памяць пра Міхаіла Афанасьеўскага Дзмітрыева назавяды захаваемца ў сэрцах яго бацькоў і многіх тысячых выхаванцаў, якім ён шчодро перадаваў свае глыбокія веды і багаты жыццёвы вопыт.

ЯКАБСОН А.С., СЯЛІЦКІ В.С., ДАВІДОВІЧ У.У., БАРАБАНАУ Л.В., ЧАРНАШТАН У.С., СЕЛЬКІН М.В., ЛУК'ЯНОВІЧ А.В., ДЗЯДКОУ М.Я., ВАЛЕНТАУ В.В., КАРМАЗІН А.П., ХАРЛАМАУ І.Ф., ІГНАЦЕНКА М.В., ПЕНЯЗЬКОУ Д.Н., КОСЦІКАУ А.А., ВАРАТНІЦКІ Г.І., КОЛТЫШАВА Н.І., ШАКАРАУ С.Ф.

МАСТАЦКІМ НАВЕКНІВАН – ДАСНОЎНАЕ ПАПАЎЖЕННЕ

З мэтай выяўлення таленавітай моладзі сярод першакурснікаў для калектываў культурнага цэнтра ўніверсітэта 11 кастрычніка ў актавай зале ГДУ адбыўся вялікі канцэрт. Ён прысвячаўся таксама Дню работнікаў культуры, які адзначаўся ў другую нядзелю бягучага месяца.

Перад шматлікай аўдыторыяй выступіў прарэктар па выхаванні А.В.Лысянкоў. Аляксандр Віталевіч раскажаў пра гісторыю шырока вядомых народных калектываў універсітэта, іх поспехі на разнастайных конкурсах і фестывалях як у Бе-

ларусі, так і ў многіх замежных краінах. Ён жа ва ўрачыстай абстаноўцы ўручыў Ганаровую граматы ўніверсітэта М.Шырынкінай, якой яна ўзнагароджана за шматгадовую плённую працу на пасадзе мастацкага кіраўніка культурнага цэнтра.

Канцэрт, які працягваўся дзве з паловай гадзіны, прынес гледачам вялікае эстэтычнае задавальненне. Яны пераканаліся ў сапраўды прафесійнальным узроўні ўніверсітэцкіх народных калектываў і асобных выканаўцаў.

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ Ф. СКАРЫНЫ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасадаў па кафедрах:

- фізыхавання і спорту – старшага выкладчыка;
- матэматычнага аналізу – загадчыка кафедры;
- алгебры і геаметрыі – дацэнта;
- ВМ і праграмавання – дацэнта;
- заалогіі і аховы прыроды – дацэнта.

Тэрмін падачы заяў – не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г.Гомель, вул. Савецкая, 104.

РЕКТАРАТ.

Выказваем сардэчную ўдзячнасць саветам ветэранаў, адміністрацыям і калектывам Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф.Скарыны, санаторна-аздараўленчага комплексу Гомельскага аддзялення Беларускай чыгункі, добрым людзям, якія дапамаглі ў арганізацыі пахавання і раздзялілі з намі боль страты ў сувязі са смерцю Міхаіла Афанасьеўскага Дзмітрыева.

Сям'я Дзмітрыева.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі, увесь калектыў універсітэта глыбока смуткуюць з выпадку смерці доктара педагогічных навук, прафесара, Героя Сацыялістычнай Працы **ДЗМІТРЫЕВА Міхаіла Афанасьеўскага** і выказваюць сваё спачуванне яго родным і блізкім.

О важнейшем средстве воспитания

КОЛОБОК ИЛИ "ТАНЧИКИ"?

Алина (6 лет).
Скоро я пойду в школу, но мама говорит, что я еще маленькая, поэтому она читает мне сказки. Люблю "Кошкин дом".

Алеся (7 лет).
Я люблю читать Александра Сергеевича Пушкина. Мне читала его сказки и стихотворения в детстве мама, а сейчас мы учим его в школе.

Женя (8 лет).
Мне нравятся Барто и Пушкин. А вообще-то читаю не часто, но много.

Настя (9 лет).
Я люблю забираться к бабушке на чердак: там много старых игрушек и книг. Недавно нашла там рассказ Воробьевой "А что скажет мама?". Очень понравился. Еще читала стихи Есенина "Собака" и "Корова". Он очень хорошо писал о животных.

Таня (11 лет).
На мой вопрос: любит ли она читать? Таня поморщилась: "Не очень. Но иногда читаю стихи Маршака, потому что они простые, Пушкина, потому что они легко запоминаются, и Есенина, потому что они короткие".

Лена (13 лет).
Люблю читать книги "Я познаю мир", особенно разделы о животных. Вообще, мне нравятся читать о животных. Но больше смотрю телевизор (сразу изменилась в лице). О! Я очень люблю смотреть разные фильмы и передачи, а еще играть в компьютер, особенно в "танчики".

Валера (13 лет).
Не люблю читать. Когда дома заставляют, тогда и читаю.

Недавно читал "Капитанскую дочку" Пушкина – ну, нормальная такая книга. Телевизор я тоже не смотрю. Я люблю рыбалку.

Как видно, не так уж все и плохо. Конечно, "танчики" и телевизор даже очень интересуют сегодняшних ребят, но с писателями и поэтами они, к счастью, тоже неплохо знакомы. Но все-таки, выслушивая этих детей, глядя в их ясные глаза, мне почему-то подумалось: как быстро малыши прощаются с детством, со сказкой, как легко их души пленяет что-то взрослое, будничное. А ведь ощущение беззаботности и радости бытия должно даваться ребенку в семье. Но зачастую родители, ссылаясь на недостаток времени, на усталость, просто не занимаются со своими детьми, не работают с ними над книгой. Уже в пять лет ребенку внушается, что он уже взрослый и ему не нужны сказки. Проще посадить свое чадо у видика, у компьютера, чем прочитать ему ту же сказку. Ребенок с детства равнодушен к книге, и это сказывается потом на его школьных занятиях, а в дальнейшем и на его развитии в целом. Нельзя забывать, что книга – важнейшее средство воспитания ребенка, она дает представление о прекрасном, о добре, о любви. Она учит жизни. Так давайте читать нашим детям добрые книги – и пусть они сызмала научатся любить и ценить жизнь!

Татьяна ЦЕЛЕХОВИЧ, студентка гр. РБ-43 филологического факультета.

Пытаеце - адказваем

КАБ НЕ ЗБІРАЦЬ ШМАТЛІКІЯ ДАВЕДКІ...

Работнікі нашага ўніверсітэта атрымалі ў адзеле кадраў пасведчэнні сацыяльнага страхавання з указаннем страхавога нумара, які адпавядае асабістаму нумару грамадзяніна, указанаму ў пашпарце новага ўзору. У многіх узнікла пытанне: з якой мэтай гэта зроблена? Вось што тлумачаць у Фондзе сацыяльнай абароны насельніцтва.

Цяпер замест практыкі, пры якой пенсія прызначаецца па даведцы аб зароботнай плаце і

звестках з працоўнай кніжкі, уведзена сістэма персаніфіцыраванага ўліку, якая з'яўляецца інфармацыйнай базай, дзе будзе накоплівацца звесткі, неабходныя для прызначэння пенсіі. Кожны працуючы грамадзянін зарэгістраваны ў Фондзе сацыяльнай абароны насельніцтва.

Пад страхавым нумарам на грамадзяніна адкрыты ў інфармацыйнай базе Фонда індывідуальны асабовы рахунак. Сістэма ўліку такая, што страхавы нумар захоўваецца за чалавекам усё жыццё. Куды б ён не паехаў, на якую б работу не ўладкаваўся, –

дадзеныя аб ім будуць трапляць на адзін і той жа асабовы рахунак. Да новага прызначэння пенсіі грамадзяніну не трэба будзе збіраць шматлікія даведкі, корпацца ў архівах. Усе звесткі будучы захоўвацца ў камп'ютэрным банку дадзеных Фонду.

Дадзеныя персаніфіцыраванага ўліку знаходзяцца ў дзяржаўным органе – Фондзе сацыяльнай абароны насельніцтва, такім чынам дзяржава забяспечвае захаванасць, дакладнасць і канфідэнцыяльнасць звестак аб кожным грамадзяніне.

ЗАСНАВАЛЬНІК -- Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф.Скарыны.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Песіна, 80, пакой 2-14. Тэл. 56-30-71. Зарэгістравана ў Дзяржкамдруку 26 чэрвеня 1996г. Рэгістрацыйны № 263

Спонсар газеты -- прафкам студэнтаў.

Газета набрана і сверстана на настольно-издательском комплексе ИВЦ ГГУ, отпечатана на Республиканском полиграфическом унитарном предприятии "Полеспечать", г.Гомель, ул. Советская, 1. Якасць друку адпавядае якасці арыгіналаў заказчыка.

Рэдактар **Уладзімір БАЛОГА**

Аб'ём 1 друк. арк. Тыраж 1.000 экз. Заказ 608.

Папсірана да друку 19.10.2001 г.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, географічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не рэдагуючы пункт гледжання аўтара.